

J E L E N T É S A K Ö N Y V T Á R M Ű K Ö D É S É R Ő L.

1938 SZEPTEMBER 1-TŐL 1939 AUGUSZTUS 31-IG.

I. A könyvtár bevételei és kiadásai.

Az 1938/39. tanévben a könyvtár javadalmi 19,966.50 pengőre rugtak. A bevételek egyes tételei, szembeállítva az 1937/38. tanévivel a következők voltak:

	1937/38.	1938/39.
Állami dotáció	4,000.--	4,000.--
A Gazdasági Bizottság rendkívüli segélye	--.--	1,000.--
Rendkívüli államszegély	--.--	4,000.--
Iktatási díj	247.50	230.50
Iktatási illeték	3,430.--	3,192.--
Iratkozási illeték	8,792.--	7,544.--
Összesen	16,469.50 P	19,966.50 P.

A bevételek összegéhez hozzáadandó a könyvtár quacsaturai számláján a múlt tanév végén fennállott 6.66 pengőnyi maradvány, úgy hogy a folyó tanévben összesen 19,973.16 pengő állott a könyvtár rendelkezésére.

A fenti számok mutatják, hogy az iratkozási és iktatási illetékeknek a hallgatóság létszámának csökkenésében gyökerező öt év óta tartó apadása ebben a tanévben is folytatódott. Ez a körülmény meg-

oldhatatlan financiális nehézségek elé állította volna a könyvtárat, - különösen miután jövedelmeinek mult tanévi rendkívül kedvezőtlen alakulása a folyó tanév terheinek alakulására is jelentékeny mérvben kihatott, - ha a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 4,000 pengőnyi, a Gazdasági Bizottság pedig 1,000 pengőnyi rendkívüli segély engedélyezésével a könyvtár segítségére nem siettek s ezzel annak jövedelmeit ismét a normális színvonalra nem emelték volna.

A 19,973.16 P összegű bevétellel e tanévben 19,974.25 P összegű kiadás áll szemben. Gazdasági hivatali számlánkon 24.41 P. túlköltés, quaesturai számlánkon pedig 23.32 P maradvány mutatkozik. A kiadások megoszlását a következő táblázat mutatja:

	Az állami dotációból	A quaesturai illetékekből	Összesen	o/o
Könyv- és folyóirat- vásárlás	7,827.50	7,731.01	15,558.51	77.9
Könyvkötés	720.43	1,453.09	2,173.52	10.9
Szállítási- és posta- költségek	129.28	131.62	260.90	1.3
Egyéb dologi kiadások	347.20	461.72	808.92	4.0
Személyi kiadások	---	1,172.40	1,172.40	5.9
Összesen	9,024.41	10,949.84	19,974.25	100 o/o

A kiadások megoszlása ezuttal is kedvezőnek mondható: az összjövedelemnek könyv- és folyóiratbeszerzésre fordított hányada jelentékenyen meghaladja az egyetemi könyvtáraknál általában optimálisnak tartott arányszámot, - viszont a könyvkötési kiadások viszonylagos fokozása föltétlenül kívánatos volna.

A tanév folyamán kifizetett számlákat számlanyilvántartási naplónk az 1-24, 26-208/1938-39 tételszámok alatt részletezi.

II. A gyarapodás.

A könyvtár gyarapodása - a soproni hittudományi osztály gyarapodása, valamint a kurrens folyóiratok nélkül, melyekről alább számolunk be - 3127 darabra rugott /a mult tanévben 5104 darab/. A gyarapodás megoszlása proveniencia szerint a következő volt: vétel

647 darab /a mult tanévben 1619 darab/, csere 1 darab /a mult tanévben 117 darab/, kötelesepéldány 943 darab /a mult tanévben 853 darab/, végül ajándék 1536 darab /a mult tanévben 2515 darab/.

A vételek számának a mult tanévvel szemben mutatkozó jelentékeny visszaesése arra vezethető vissza, hogy mult évi vásárlásaink számát a mintegy 900 darabból álló Lukinich-féle memoár-gyűjtemény - amelynek vételára tulnyomórészt nem a könyvtár budgetjét terhelte - erősen a normális fölé emelte. Ugyancsak meghaladta a normális nivót a mult évben az ajándékképpen kapott könyveknek az ezévinél mintegy ezerrel nagyobb darabszáma is.

Az ajándékozók névsora, az állományba vett ajándékozott könyvek darabszámának feltüntetésével, a következő:

Akademie für Deutsches Recht 1 drb, Association of the Bar of the City of New York 1 drb, Bajomi Vilmos 3 drb, Balás-Piry Elemér 7 drb, Bán János 7 drb, Baranyay K.1 drb, Baross Szövetség Pécsi Filókja 1 drb, Baseli egyetem 1 drb, Benes György 62 drb, Berlini egyetem 575 drb, Berni egyetem 10 drb, Berzsenyi-Társaság, Kaposvár 1 drb, Birkás Géza 30 drb, Bodnár S.1 drb, Bolognai egyetem 1 drb, Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatala 13 drb, Budapesti cseh követség 1 drb, Budapesti egyetem bölcsészettudományi kara 156 drb, Budapesti egyetem történelmi szeminárium 3 drb, California-Egyetem, Berkeley 13 drb, Cape Towni egyetem 1 drb, Carnegie Endowment 2 drb, Chicagói egyetem 3 drb, Charles Claoué 1 drb, Conseil Slovaque, Genf 1 drb, Csapláros István 1 drb, Debreceni egyetem 2 drb, Debreceni egyetem bölcsészettudományi kara 12 drb, Debreceni egyetem orvosvegytani intézete 45 drb, Debreceni Tisza István-Tudományos Társaság 3 drb, Dénes I.1 drb, Dérimuzeum, Debrecen 1 drb, P.F.Diago 1 drb, Divéky Adorján 1 drb, Domonovszky Sándor 18 drb, Dunántul Pécsi Egyetemi Könyvkiadó 8 drb, Dvorsák D.1 drb, Erdélyi Szépművészeti Céh 1 drb, Faluhelyi Ferenc 1 drb, Fehér D.1 drb, Fővárosi Nyilvános Könyvtár 1 drb, Fővárosi Pedagógiai Könyvtár 1 drb, Fondation Universitaire 1 drb, Fuchsné Futima Sarolta 1 drb, Futura 1 drb, Gaál Endre 1 drb, Gábiel Asztrik 1 drb, Gállos Rezső 1 drb, Giesseni egyetem 2 drb, Goitein Zs.1 drb, Grenoblei egyetem 1 drb, Gyetvai P.1 drb, Győri Városi Közkönyvtár 2 drb, E. Häusler 2 drb, Hallei egyetem 2 drb, Hamburgi egyetem 9 drb, Hetényi I.1 drb, Hilscher Rezső 3 drb, Hokkaido-Egyetem 1 drb, Holub József 2 drb, Ibrányi I.1 drb, Institut des Parcs Nationaux 1 drb, Institut International de Coopération Intellectuelle 1 drb, Institutum Divi Thomae 1 drb, International Physiological Congress 1935 1 drb, International Tin-Research and Development Council 29 drb, Iskolaigazgatóságok 2 drb, Jelitainé Lajos M.1 drb, A.S.Kas 1 drb, Kislégyi Nagy Dénes 1 drb, Klempa K.1 drb, Kolozsvári egyetem 1 drb, Kozma A.2 drb, Lázár A.1 drb, Leydeni egyetem 2 drb, Löwinger Samu 1 drb, Oskar Loorits 1 drb, Lundi egyetem 7 drb, Magyar Gazdaságkutató Intézet 2 drb, M.Kir. Államnyomda 15 drb, M.Kir.Kereskedelmi Miniszterium 1 drb, M.Kir.Központi Statisztikai Hivatal 4 drb, M.Kir.Ludovika Akadémia 1 drb, Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank 1 drb, Magyar Nemzet Kiadóhivatala 1 drb, Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulat 10 drb, Magyar Athologusok Társasága 1 drb, Magyar Tudományos Akadémia 19 drb, Mártonffy Károly 2 drb, Mayer Erzsébet 1 drb, Mecsek-Egyesület 1 drb, Mezőgazdasági Múzeum 1 drb, Mihalovits János 1 drb, Minnesota-Egyetem, Minneapolis 1 drb, Müller Károly 6 drb, Nagy Lajos Kollegium, Pécs 1 drb, Német könyvkiállítás, Pécs 1 drb, Nemzetközi Asszonyhét, Budapest 3 drb, Népszava szerkesztősége 1 drb, Népszövetség 2 drb, Oklahoma Agricultural and Mechanical College Library 1 drb, Az Országgyűlés Felsőházának Háznagyi

Hivatala 11 drb, Az Országgyűlés Képviselőházának elnöke 1 drb, Országos Könyvforgalmi és Bibliografiai Központ 115 drb, Országos Magyar Királyi Zeneművészeti Főiskola 1 drb, Páviai egyetem 1 drb, Pécsi egyetem olasz intézete 4 drb, Pécsi egyetem rektori hivatala 131 drb, Pécsi Napló kiadóhivatala 1 drb, Perugiai egyetem 1 drb, Pesti J. 1 drb, É.Pillias 1 drb, Pivány J. 1 drb, Premontrei növendékek 1 drb, Reggeli Ujság kiadóhivatala 1 drb, Római egyetem 1 drb, Sáska L. 1 drb, E.Schaab-Koch 1 drb, Shanghai Science Institute 50 drb, Somogyi Ferenc 3 drb, Surányi K. 1 drb, Svábhegyi Csillagvizsgáló Intézet 1 drb, Szász Béla 1 drb, Szegedi egyetem 2 drb, Szegedi egyetem bölcsészettudományi kara 23 drb, Szegedi Kereskedelmi és Iparkamara 1 drb, Szent-Andrássy Gy. 2 drb, Tamás André 2 drb, Tartui egyetem 21 drb, Tátray István 1 drb, Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet Könyvtára 1 drb, Thirring Lajos 3 drb, Timár K. 1 drb, Tudományos Társulatok és Intézmények Szövetsége 9 drb, Tübingeni egyetem 2 drb, Új Magyarország kiadóhivatala 1 drb, Varga J. 3 drb, Varga S. 1 drb, Várkonyi Nándor 1 drb, Vizrajzi Intézet 1 drb, Zolnai Béla 1 drb, Zoltai Lajos 5 drb.

A gyarapodás szakok szerinti megoszlását a következő

táblázat mutatja:

	Vétel	Csere	Köteles- példány	Ajándék	Összesen
Enciklopedikus munkák, bibliográfiák, könyv- és nyomdászattörténet	41	--	60	49	150
Theologia, vallás, egyház	10	--	120	7	137
Politika, szociológia	45	--	46	52	143
Jogtudomány	21	--	30	23	74
Országgyűlési nyomtatványok	--	--	--	11	11
Közigazgatás	2	--	30	32	64
Közgazdaság	25	--	31	21	77
Filozófia	33	--	4	9	46
Neveléstudomány	8	--	25	8	41
Egyetemi nyomtatványok	1	--	12	159	172
Disszertációk	--	--	--	791	790
Közéiskolai értesítők	--	--	178	22	200
Nyelvészet	9	--	13	10	32
Irodalomtörténet	21	--	40	28	89
Szövegkiadások, szépirodalom	133	1	58	80	272
Történelem	53	--	47	33	133
Életrajzok, memoárok	79	--	58	7	144
Művészetek, művészettörténet	57	--	18	12	87
Földrajz	39	--	24	6	69
Térképek	9	--	--	3	12
Néprajz	11	--	--	6	17
Mathematika	2	--	1	4	7
Természettudományok	14	--	86	72	172
Orvostudomány	13	--	30	27	70
Technika	--	--	10	45	55
Mezőgazdaság	1	--	17	3	21
Baranya	--	--	--	1	1
Sport	--	--	5	--	5
Naptárak	1	--	--	1	2
Kézirat	1	--	--	--	1
Nem kurrens folyóiratok	18	--	--	15	33
Összesen	647	1	943	1536	3127

A könyvtárnak járó folyóiratok száma a tanév végén 386 volt; ezek származásáról és jellegéről az alábbi táblázat számol be:

	Vétel	Köteles- példány	OKBK ajándéka	Egyéb ajándékok	Összesen
Hazai folyóirat	43	97	30	33	203
Külföldi folyóirat	52	--	29	34	115
Fővárosi Hírlap	2	--	--	5	7
Vidéki hírlap	2	35	--	2	39
Hivatalos lap	4	11	--	7	22
Összesen:	103	143	59	81	386

A könyvtár soproni hittudományi osztályának gyarapodása a tanév folyamán a következő volt: vétel 54 mű, ajándék és a volt kári könyvtár állományából való áthelyezés 239 mű, összesen tehát 293 mű. /Nagyobb ajándékok: Schulek Tibor 29 mű, Fejér Géza 13 mű / Az osztálynak összesen 54 folyóirat járt, 31 előfizetésre, 23 pedig ajándékképpen.

III. Feldolgozás és állomány.

A feldolgozás munkájában - az ujszerzemények folyamatos feldolgozása mellett - elérkeztünk a régi anyag katalogizálásának utolsó szakaszához: a tanév elején megkezdődött a püspöki könyvtár régi anyagának új katalogusaink számára való felvételezése. A munkát itt az anyag legrégebb és legértékesebb részének, Klimó György püspök könyvtárának feldolgozásával kezdtük meg. A katalogizálás munkája azonban a könyvtárat ért személyi veszteségek következtében - melyek a könyvtári ügymenet természetében rejlő okoknál fogva egyedül a bibliográfiai osztályt sújtják - az előirányozottnál lassabban haladt.

A bibliográfiai osztály a folyó tanévben 4510 mű 6171 kötetét katalogizálta. A katalogusokba beosztott új címkartomok száma 61,817 volt, viszont duplumkiemelésekkel és hibajavításokkal kapcsolatban 1017 régi címkartont emeltünk ki katalogusainkból. Hét katalogusunk címlapjainak száma a tanév végén 815,564.

Duplumként a tanév folyamán 19 mű 155 kötetét emeltük ki a nyomtatványraktár állományából. Ezek levonásával a katalogusaink-

ban leírt rektárállomány a tanév végén 88,939 mű 117,356 kötetét foglalta magában, amiből 9107 mű 14,284 kötetet a püspöki könyvtárra.

IV. Forgalom.

A könyvtár forgalma - mégpedig az utóbbi években inkább emelkedő tendenciát mutató kölcsönzőosztályé áppugy, mint az olvasóteremé - e tanévben a többi nagy magyar közkönyvtárához hasonlóan erős visszaesést mutatott. A kölcsönadott kötetek száma 5714 volt /a múlt tanévben 12,259/, az olvasóterem látogatóinak száma pedig 6477 /a múlt tanévben 8856/.

Más könyvtárakkal a következő kölcsönforgalmat bonyolítottuk le: a budapesti Egyetemi Könyvtártól 48, az Orsz.Széchenyi-Könyvtártól 14, a Fővárosi Könyvtártól 11, a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Könyvtárától 9, a szegedi Egyetemi Könyvtártól 7, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárától 6, a Fővárosi Pedagógiai Könyvtártól és a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara Könyvtárától 3-3, a Soproni Liceum Könyvtárától 2, a budapesti Egyetem Orvostudományi Karának Tanártestületi Könyvtárától és a Sárospataki Főiskola Könyvtárától 1-1, a bécsi Egyetemi Könyvtártól 18, a berlini Porosz Állami Könyvtártól 13, a bécsi Nemzeti Könyvtártól 6, a müncheni Bajor Állami Könyvtártól pedig 1, összesen tehát 143 kötetet kaptunk kölcsön látogatóink számára /a múlt tanévben 138 kötetet/. Viszont mi az Orsz.Könyvforgalmi és Bibliográfiai Központnak és a szegedi Egyetemi Könyvtárnak 2-2 kötetet küldöttünk el kölcsön.

V. Személyi ügyek.

A könyvtár személyzeti státusában, illetve a könyvtár tisztviselőinek helyzetében a folyó tanév több örvendetes változást hozott: a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 1939 július hó 26-án 33,436-1939/IV.sz.alatt dr.Várkonyi Nándor I.osztályu se-

gédőrt kinevezte alkönyvtárnokká a VIII.f.osztályba, 1939 július 1-én 32,120-1939/IV.sz.alatt dr.Horváth Margit könyvtári segédőrt kinevezte I.oszt.könyvtári segédőrré a IX.f.osztályba, 1938 nov.26-án 7800/1938 eln.sz.alatt dr.Nyakas Sarolta tiszteletdíjast a könyvtárnál foglalkoztatott diplomásként alkalmazta, majd nevezettet 1939 augusztus 4-én 5558/1939 eln.sz.alatt kinevezte főiskolai képesítésű gyakornokká, végül pedig 1939 április 26-án 1074/1939 eln.sz.alatt dr.Csokonai Mária tiszteletdíjast a könyvtárnál foglalkoztatott diplomásként alkalmazta.

Ezek mellett az örvendetes váltások mellett két sajnálatos személyi veszteség is érte a könyvtárat. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ur dr.Tenk Béla foglalkoztatott diplomást tanügyi fogalmazó-gyakornokká nevezte ki, s ennek következtében nevezett 1939 március hó 15-én a könyvtár szolgálatából kilépett. 1939 augusztus hó 31-ével pedig - hosszabb betegszabadság után - családi okokból dr. Siska Valérné Vida Mária tiszteletdíjas is megvált könyvtárunktól. Távozásukkal a könyvtár két kitűnő, képzett munkaerőt veszített, ami nem csupán az e tanévben elért munkaeredményeket befolyásolta, hanem - amennyiben e személyzeti veszteségek pótlására valamilyen megoldást nem sikerül találni - a jövőben is erősen ki fog hatni a még feldolgozatlan régi anyag katalogizálásának ütemére.

VI. Épület és berendezés.

A tanév eseményei között a legkimagaslóbb a helykérdés megoldása volt. Amint erről már múlt évi jelentésünkben beszámoltunk, a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur egyetemünk ismételt felterjesztéseit meghallgatva, az 1938/39.költségvetési évben 20,000 P. beruházási hitelt engedélyezett a könyvtár emeleti folyosójának Ganz-Vajda rendszerű vasállványokkal való felszerelése céljára. Az állványozás munkálatai április hó végén kezdődtek meg s Egyetemünk gazdasági hivatalának hathatós közreműködése mellett a szükségessé vált mellékmunkálatokkal /a helyiség újrapadlózása, új villanyvezetékek lefektetése, falfestés stb./ együtt július hó elejére befejezést is

nyertek,- a két nyári hónap folyamán pedig az anyagnak az újraállvá-
nyozott helyiségben való felállításával is elkészültünk. Az új vas-
állványok 1300 folyóméter férőhelyet biztosítanak, ami 110 o/o-kal
több a régi állványok befogadóképességénél, vagyis a szóbanforgó he-
lyiségben most mintegy 30,000-35,000 raktári darabbal több helyezhe-
tő el, mint azelőtt. Ezzel az intézkedéssel, a könyvtár átlagos gya-
rapodását véve alapul, a férőhelynek már igen égetővé vált kérdése
mintegy 6-7 évre megoldottnak tekinthető.

Pécs, 1939. augusztus hó 31-én

Domanovszky Ákos

mb.igazgató.